

Baccalauréat général

SUJET ZÉRO

Enseignement de spécialité

Langues, littératures et cultures étrangères et régionales

OCCITAN-LANGUE d'OC

Épreuve écrite de Terminale

Durée de l'épreuve : 3 h 30

Le candidat traitera, au choix, l'ensemble du sujet 1 ou du sujet 2.

Le dictionnaire unilingue (non encyclopédique) est autorisé.

Niveau visé : B2/C1	Durée de l'épreuve : 3 h 30	Barème : 20 points <i>Synthèse : 16 points</i> <i>Traduction : 4 points</i>
-------------------------------	---------------------------------------	--

SUJET 1

L'ensemble de ce sujet porte sur la thématique du programme « **L'amour en ses états** ».

Prenez connaissance du dossier documentaire composé des documents n° 1, n° 2, et n° 3, puis **traitez EN OCCITAN le sujet suivant** :

1- SYNTHÈSE (16 points)

Escrivètz, en 500 mots minimum, una sintèsi del dorsièr documentari prepausat.

Podètz organizar liurament la vòstra sintèsi o vos apiejar sus aquesta proposicion de questionament :

Qué nos ensenhan los documents sus :

- **la plaça de la femna dins la relacion amorosa ?**
- **lo ròtle que pòdon jogar las arts per afortir la posicion de las femnas ?**
- **los escambis culturals que se manifèstan dins aqueles documents ?**

2- TRADUCTION (4 points)

Tradusètz en francés lo passatge del document n° 1 que va de la linha 14 (« Ja sabon totes... ») a la linha 30 (« ... que vesi ieu. »).

Document n° 1 :

Flamenca

Lo senhor Archimbaut a esposat Flamenca. Al cap d'un temps, la gelosiá d'Archimbaut ven malautissa.

Flamenca patís un grèu trabalh
Car fòrça sospirs e fòrça badalhs,
Fòrça angoissa e fòrça tracàs,
Per causa de son marit ela deu sofrir.

5 Fòrça lagremas s'es beguda.
Longtemps se planhèt e se tenguèt per mòrta.
Jamai non passava la pòrta
Se non èra dimenge o jorn de fèsta.
E cap de cavalièr o cap de clèrgue
10 Non li podián parlar
Car a la glèisa, son marit
La fasiá estar en un angle escur.
[...]

15 Ja sabon totes per lo país
Qu' En Archimbaut es fin gelós.
Per tota Auvèrnha ne fan cançons,
E sirventés, coblas e sons,
De coma Archimbaut ten Flamenca.
E non creguetz pas que mai las i cantèssen,
20 Mai son malcòr s'apasimèsse.
Se qualque amic lo blasma,
Non creguetz pas que mai l'en aime.
Li respond amb ira :
« Sénher, vos ausissi ben, vos entendi ben.
25 Mas, se soi gelós, qui m'o deu téner per mal ?
Ne sabi plan pauc que non serián pas geloses.
Tal m'escarnís⁽¹⁾, tal se ritz,
Mas seriá plan pus gelós que ieu
Se cada jorn vesia davant se
30 Tant bèla creatura coma la que vesia ieu.
Non sabi ni emperador ni rei
A qui pòsca ieu envejar la molhèr.
E coneissi ben que la miá non me foleja ni m'engarça
E pr'aquò⁽²⁾ ai rancura contra ela. »

Lo roman de Flamenca. Anonim. Sègle XIII. Tèxte adaptat en occitan modèrne.

(1) escarnir = se trufar ; (2) pr'aquò = pasmens, totun

Document n° 2 :

Rosalía

Identitat, gost deu dia e creacion underground

S'ètz passat au travèrs deu fenomèn musicau Rosalía, se n'avetz pas enqüèra en cap las melodias de « *Dí mi nombre* », « *Pienso en tu mirá* » o los « *tra tra !* » de l'album *Malamente*, se n'avetz pas seguit la ploja de prèmis recebuts per l'estela catalana, que vam de tira tornar taus fundamentaus. A mitat camin entre Beyoncé e Frida Kahlo, la
5 Rosalía que s'ei inspirada d'un roman occitan deu sègle XIII entà⁽¹⁾ compausar l'album *El Mal Querer (L'amor maishant)*, qui l'alanda las pòrtas deu mercat musicau mondiau. En dus discs e ua iconografia de tria, qu'a sabut compausar dab còdis identitaris tradicionaus, estremats e globaus.

En 2017, lo monde d'Espanha e los curiós ahuecats de musica iberica que veden
10 puntejar l'andada⁽²⁾ Rosalía. Joena cantaira catalana, que's causish lo flamenco en castelhan tà har espelir lo son engèni artistic. Ua votz unenca, poderosa, aguda e clara, dab ornaments a càder de cuu. Dab l'album *Los Ángeles*, Rosalía que marca d'ua pèira audaciosa e virtuosa la musica flamenca. A la produccion e aus adobaments, lo Raül Refree. Que l'acompanha a la guitarra seus emponts d'ua virada a uishets tancats, qui
15 la hè conéisher e pojar au som. Las vistas sus internet que s'apièlan entau videoclip *De plata*. La Rosalía que s'i passeja sola per paisatges urbans californians. Pèdescauça o cauçada de talons suberhants, jeans sòbris o raubas rutilantas, entre hauta costura e pelhas vintage, los uelhs plantats hens la camèra, tà guinhar, minhardejar o espiar de haut. E que dança, non pas lo flamenco, non. Com tà avisà'ns de la seguida.

Noveme de 2018, l'album *El Mal Querer* que desbonda dab au cap davantalèr lo títol *Malamente*. Inspirat deu roman medievau occitan Flamenca, lo disc que conta en onze capítols ua istòria de hemna desirada, amorosa d'un òme qui's revèla dominator, gelós e qui vaderà lo son jaulèr. Experimentau e conceptuau, lo caractèr underground de
25 l'album ne'n descoratja pas las ventas. B'ei mondiau lo succès ! En son e en imatges, « *Malamente* » e « *Pienso en tu mirá* » que s'ac viran⁽³⁾ entà tornar bàter las cartas de la cultura gitana e populara. La musica qu'ei ancorada, ultra eficaça, minimalista autant coma productiva. Que sona trap, hip-hòp, pausat sus picaments de mans e ritmes flamencos. Inclassabla e revolucionària. Que mira juste, au còr de l'identitat deus
30 quartièrs populars, entre bitume e terrenhs abandonats, camions tunning e bruts de motors, tauromaquia e environament catolic, caras obrèras e jòias bling-bling. Un condensat de cultura globau e locau, coregrafiat a las mòdas afro-americana e flamenca, teishudas sarradas, braç en arc o en còrns de taur, espatlas nerviosas e mentons hauts.

En l'industria musicau, la Rosalía que carreja drets d'autor e pausa actes artistics e
35 politics hòrts. Dens los país ispanofòns, au parat⁽⁴⁾ de las manifestacions deu 8 de març, jorn de la luta deus drets de las hemnas, panèus dab paraulas deu *Mal Querer* qu'an florit de pertot : « *A ningún hombre consiento que dicte mi sentencia* » (Non consenti pas que nat òme me dicte sa senténcia) o enqüèra « *Yo era tuya, compañero, hasta que*

40 *fuiste carcelero* » (Jo qu'èri toa, companh, dinc au moment que vadós⁽⁵⁾ jaulèr). Après collaboracions dab musicians internacionaus, que l'arretrobaram lèu coma actora e cantaira en un filme a vièner deu Pedro Almodovar. La Rosalía-mania qu'ei en camin.

D'après Carolina Dufau, revista Lo Diari, 2019.

(1) per ; (2) l'èrsa, l'ondada ; (3) s'ac virar = s'adobar ; (4) a l'ocasion ; (5) vàder = devenir

Document n° 3 :

D'après l'aficha d'un spectacle de la companhiá de teatre « La Rampe-TIO », 2009.

SUJET 2

L'ensemble de ce sujet porte sur la thématique du programme « **Les lieux du pouvoir** ».

Prenez connaissance du dossier documentaire composé des documents n° 1, n° 2, n° 3 et n° 4, puis **traitez EN OCCITAN le sujet suivant** :

1- SYNTHÈSE (16 points)

Escrivètz, en 500 mots minimum, una sintèsi del dorsièr documentari prepausat.

Podètz organizar liurament la vòstra sintèsi o vos apiejar sus aquesta proposicion de questionament :

Coma son tractats dins lo dorsièr documentari los aspèctes següents :

- **lo poder e la justícia : lo poderós a totjorn rason ?**
- **lo poder dels fèbles : per quinas fòrmas se manifèsta ?**

2- TRADUCTION (4 points)

Tradusètz en francés lo passatge del document n° 3 que va de la linha 1 (« Al temps... ») a la linha 7 (« ... a el mesme. »).

Document n° 1 : Lo lop e l'anheu

'N anheu⁽¹⁾ qu'estauviava la set
Un jorn va 'nar beure 'na vetz⁽²⁾
Dins lo corrent d'una aiga pura.
Un lop que ne 'viá⁽³⁾ pas denguèra desjunat,
5 Un pauc pus naut s'èria ponat
Per atendre quauqua aventura.
« De quau drech, pitit insolent,
Venes-tu troblar mon beuratge ?
Tant d'audaça a ton atge
10 Merita chastiamet.
– Monsenhor, vos demande excusa ;
Quò es vrai, ieu ai tòrt d'aver 'gut set,
Quand Vòstra Majestat m'acusa ;
Mas l'aiga ven d'ela a me,
15 E, quand 'na vetz l'a pres sa corsa ;
La ne monta pus vers sa sorsa.
Vo'n preje fasetz atencion
Que ieu sei dins lo bas dau riu ;
Que Vòstra Grandor es plaçada,
20 Pus naut que me mai d'una sestairada ⁽⁴⁾,
E que per consequent ne pòde, Monsenhor,
Granolhar son abeurador.
– Taisa-te ! Sabe ce que dise ;
Mai ieu aime bien qu'un vormós moralize !
25 Ieu sabe que de me tu as dich dau mau antan.
– Monsenhor, v'esnidetz⁽⁵⁾ pas tant ;
E ! N'i a pas dos mes que ieu tète.
– Tu n'as mentit ! Ieu, t'o repète :
Si 'quò n'es pas te, qu'es ton frair.
30 – Sei filh unique de ma mair.
– Quò es donc quauqu'un de ta chena de raça
Vos ne 'chabatz jamai de me balhar la chaça,
Vos, vòstres bergiers, vòstres chens,
Ne fan mas⁽⁶⁾ me servir d'einueg.
35 Ilhs m'o an dich, ni mai ieu sabe ;
Se fai temps que tot aquò 'chabe. »

En mesma temps, mon lop gafa l'anheu,
Que 'viá ben greletar tot queu temps dins son peu,
Coma l'*amanda* dins sa còca ;
40 Eu lo n'empòrta e lo vos cròca
Dins lo beu fons d'una forest,
Sens d'otra forma de procès.

Queu conte n'es pas fach per rire ;
Escotatz bien ce qu'eu vòu dire :
45 Un riche es totjorn lo pus fòrt ;
Un paubre, contra se, es segur d'aver tòrt.
V'auriatz beu credar vengença,
Qu'es totjorn entau⁽⁷⁾ pertot ;
La feblesa e l'endigença,
50 Fan pechat d'aver rason.

Quelques fables choisies de Lafontaine per J. Foucaud, Lemòtges, 1809.

- (1) un anheu
- (2) una vetz, un còp
- (3) aviá
- (4) sestairada : mesura de longor
- (5) s'esnidar = se botar en colèra
- (6) Ne fan mas = fan sonque
- (7) atal

Document n° 2 : Lo senhor e lo caperan

Lo senhor de Vièlanava qu'avè sabut que lo son caperan vièva⁽¹⁾ d'arrecéber cent escuts.
Que'u mandà au castèth, e aqui, per miaças, a mau grat, lo he finar⁽²⁾ aquera soma.
— Juratz per la fe, ce'u disó, que non parlaratz jamès d'açò a òme ni hemna deu
5 monde; si non, dab jo que v'ac veiratz.
— Que juri, responó lo caperan, de n'aver recors ad augun qu'a Diu.
— A Diu, tant qui vos plairà, ditz lo senhor; dab eth solet, plus tard, que'm virarèi los ahars,
e lavetz que m'i daratz, bessè, un còp de man.
Aquò dit, que s'espartín. Lo senhor se n'arridè⁽³⁾. Mès be l'i guardava bèra lo caperan !
10 Lo dimenge après, a la missa de haut dia, que se vos bota a cantar :
« Monsenh de Vièlanava m'a panat cent escuts, e que m'a hèit jurar per la fe de Jèsus Crist
de no'n jamès parlar a nat òme ni hemna ; que me n'arrencuri doncas solament a JESUM
CHRISTUM, DOMINUM NOSTRUM ! »

D'après un conde amassat en Bearn per Vastin Lespy (1817-1897).

- (1) veniá
- (2) donar, cedir
- (3) arríder = rire

Document n° 3

Al temps dal primièr rei de Cipri, après que Jaufre de Bolhon aguèt conquistat la Terra Santa, arribèt que una bèla frema de Gasconha se n'anèt en pelegrinatge au Sant Sepulcre e que, au sieu retorn, arribada a Cipri, fuguèt insultada vilanament per quelques òmes scelerats. D'aquel fach ela non cessava mai de si lamentar, e pensèt
5 ben per si consolar d'anar si plànher al rei ; mas qualqu'un li diguèt que seria estat inutil perque menava una tant marrida vita, que non solament non venjava li afrònts fachs als autres, mas suportava amb viltat aquels qu'èran fachs a el mesme (...) En sentèt⁽¹⁾ aquò la frema si proponèt de voler far cessar l'ontosa condicion en la qual lo Rei si trobava. Si presentèt en plorant davant d'el e li diguèt : « Mon Senhor, ió non vos siáu
10 vengut trobar per venjar l'injúria que m'es estada facha, vos siáu vengut trobar per que m'ensenhetz un pauc coma fètz per suportar aquelas que vos fan e per emparar⁽²⁾, gràcias a vos, a suportar l'injúria facha a ió ; siatz tan bon a li suportar que vos asseguro que vos doneria volentiers a portar la mieu. »

Lo rei, que fins alora èra estat un pigràs, coma se si revelhèssa d'a un sòm,
15 comencèt a venjar severament l'injúria facha a aquela frema, e diventèt lo terrible persecutor de tots aquels que si permetèsson de far un insult a la sieu corona.

D'après una novèla del *Decameron*, revirada en occitan per Giuseppe Rogeri en 1875.

(1) sentir = ausir, escotar

(2) emparar = apréner

Document n° 4 : Los novèls missionaris

Gravadura d'una dragonada : conversion forçada dels Protestants al catolicisme del temps del rei Loís XIV (sègle XVII). Autor desconegut. 1686.